

Андрій Францевич
здобувач Науково-дослідного інституту
публічного права

ЗАГАЛЬНІ НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Досліджено передумови створення Державного бюро розслідувань. Акцентується увага на діяльності, що пов'язана із взаємодією Державного бюро розслідувань з іншими органами державної влади. Аналізуються наукові погляди на формування поняття «взаємодія». Встановлено, що одним із засобів адміністративно-правового регулювання відносин між суб'єктами адміністративного права є взаємодія, узгодження, координація, угода, адміністративний договір. Беручи до уваги коло повноважень ДБР та завдання, покладені на бюро, спираючись на норми законодавства, виокремлено основні напрями взаємодії з іншими державними органами: 1) організація досудового розслідування кримінальних правопорушень, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження; 2) претензійно-позовний напрям; 3) обмін оперативною інформацією; 4) співпраця у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та посилення контролю за використанням коштів Державного бюджету України; 5) взаємодія з виявлення фактів катування та жорстокого поводження з людьми; 6) для організації превентивних заходів у боротьбі з кримінальними правопорушеннями, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань; 7) обмін інформацією. Проаналізовано реалізацію кожного із зазначених напрямів взаємодії, акцентовано увагу на нормативно-правових актах, в яких вона визначена та закріплена. Підкреслено необхідність врахування шляхів сприяння підвищенню рівню взаємодії, а саме: необхідне на законодавчому рівні закріплення поняття форм і меж взаємодії між зазначеними суб'єктами досудового розслідування; у зв'язку з відсутністю єдиного нормативно-правового акту з регламентації взаємодії необхідно ввести єдину інструкцію з організації та здійснення взаємодії правоохоронних органів, діяльність яких пов'язана зі здійсненням досудового розслідування та ін.

Ключові слова: взаємодія, напрями, форми, правоохоронні органи, державні органи, організація, стратегія.

Frantsevych A.

General directions of interaction of the state bureau of investigations with public authorities

The article examines the preconditions for the establishment of the State Bureau of Investigation. Emphasis is placed on activities related to the interaction of the State Bureau of Investigation with other public authorities. Scientific views on the formation of the concept of «interaction» are analyzed. The article establishes that one of the means of administrative and legal regulation of relations between the subjects of administrative law is interaction, coordination, agreement, administrative contract. Taking into account the scope of powers of the DBR and the tasks assigned to the bureau, based on the law, the main areas of cooperation with other government agencies are identified: 1) organization of pre-trial investigation of criminal offenses, resolution of other issues during criminal proceedings; 2) claims-claim direction; 3) exchange of operational information; 4) cooperation in the field of prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds from crime and strengthening control over the use of funds from the State Budget of Ukraine; 5) interaction to identify facts of torture and ill-treatment of people; 6) for the organization of preventive measures in the fight against criminal offenses under the jurisdiction of the State Bureau of Investigation; 7) exchange of information. The implementation of each of these areas of interaction is analyzed, attention is focused on the regulations in which it is defined and enshrined. The need to take into account ways to promote the level of interaction, namely: the need to consolidate at the legislative level the concept of forms and boundaries of interaction between these subjects of pre-trial investigation; due to the lack of a single legal act regulating the interaction, it is necessary to introduce a single instruction on the organization and implementation of the interaction of law enforcement agencies, whose activities are related to the pre-trial investigation, etc.

Keywords: interaction, directions, forms, law enforcement agencies, state agencies, organization, strategy.

Постановка проблеми. Зміни, які відбуваються останнім часом у соціально-політичних умовах життя суспільства, обрання побудови прозорості та неупередженості в діяльності державних та правоохоронних органів, суддівського апарату та прокуратури, створили передумови для реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів відповідно до вимог міжнародних правових актів і

© Андрій Францевич, 2020

зобов'язань нашої держави перед європейським співтовариством. Для імплементації в законодавство України положень ст. 36 Конвенції ООН проти корупції «Спеціалізовані органи» [1] було затверджено Концепцію реформування кримінальної юстиції України [2], з урахуванням змін, внесених у жовтні та листопаді 2011 р., було передбачено, зокрема, прийняття Кримінального процесуального кодексу України, а згодом – Закон України «Про Державне бюро розслідувань» [3].

Створення Державного бюро розслідувань спрямоване на забезпечення чесності, неупередженості, незалежності та відсутності матеріальної зацікавленості посадових осіб як самого бюро, так і інших посадовців державних служб, суддівського апарату та прокуратури, діяльність яких направлена на забезпечення захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави. На користь діяльності Державного бюро розслідувань говорять цифри. Згідно з оприлюдненими даними, з дати початку роботи – 27 листопада 2018 р., працівники Державного бюро розслідувань порушили понад 11 тисяч проваджень, більш 1191 скеровано до суду з обвинувальними актами. У результаті діяльності Державного бюро розслідування за зазначений період судами постановлено 122 обвинувальних вироки [4, с. 3].

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Дослідженням особливостей регулювання відносин у правоохоронних органах займалися у своїх працях такі вчені, як А. С. Атаманчук, В. Б. Авер'янов, Ю. Г. Барабаш, Ю. П. Битяк, А. Л. Ворожко, В. О. Гринюк, Ю. М. Грошевий, В. П. Гусєєва, Б. В. Деревянко, А. А. Єлісєєва, О. Р. Звоненко, В. С. Зеленецький, О. В. Ільченко, В. В. Комашко, О. В. Курганський, О. В. Марцеляк, М. І. Мельник, І. В. Черемис, Ю. С. Шемчушенко та інші. Але, зважаючи на терміни початку реформи в кримінальній юстиції України та правоохоронних органах, дослідження особливостей діяльності Державного бюро розслідування набуває особливої актуальності.

Метою дослідження є розкриття шляхів та видів взаємодії Державного Бюро розслідувань з органами державної влади з метою забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як ми вже зазначали, Державне бюро розслідувань було утворено Постановою Кабінету Міністрів України № 127 від 29 лютого 2016 р. № 127 [5] з визначенням статусу як державного правоохоронного органу, на який покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції [3].

Як зазначив А. Яценюк, створення ДБР як окремого органу досудового розслідування має забезпечити незалежність та об'єктивність у процесі розслідування злочинів. Це рішення зумовлено необхідністю приведення діяльності прокуратури відповідно до європейських стандартів, серед яких – відсутність у прокуратури інструменту слідства. Тому Державне бюро розслідувань з початком фактичної діяльності візьме на себе слідчі функції [6, с. 5–6]. Нагляд за додержанням Державним бюро розслідувань законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності і досудового розслідування здійснює Генеральний прокурор України безпосередньо та через уповноважених ним прокурорів.

Для ефективної діяльності, спрямованої на запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування злочинів, Державне бюро розслідувань (далі – ДБР) взаємодіє в рамках своїх повноважень з іншими державними органами.

Звертаючись до етимологія поняття «взаємодія», то як визначають словники української мови: «взаємодія – це співпраця, співдія, співдіяння» [7, с. 38]; «взаємодія – перебуваючи у зв'язку, взаємно проявляти дію або погоджено взаємно діяти, бути у взаємодії» [8, с. 346].

Як зазначає В. В. Галуцько, одним із засобів адміністративно-правового регулювання відносин між суб'єктами адміністративного права є взаємодія, узгодження, координація, угода, адміністративний договір тощо [9, с. 15]. Науковець вказує, що в адміністративному праві існує чимало ситуацій, коли необхідно регулювати так звані горизонтальні суспільні відносини, сторони яких перебувають на одному ієрархічному рівні. Інша ситуація: усі адміністративні послуги, які надаються суб'єктами публічної адміністрації, передбачають не односторонній вплив уповноваженого суб'єкта на підпорядкований об'єкт, а їхню двосторонню взаємодію [9, с. 15; 10].

Відповідно до ст. 22 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 останнє взаємодіє з органами прокуратури, внутрішніх справ, Національного антикорупційного бюро України, Служби безпеки України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або

фінансуванню тероризму (далі – спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань фінансового моніторингу [3]).

Вказаним законодавчим актом визначено принципи взаємодії ДБР, за основу яких взято верховенство права, законність, справедливість, неупередженість, незалежність і персональна відповідальність кожного працівника Державного бюро розслідувань, відкритість та прозорість у діяльності останніх.

Із ч. 2 ст. 22 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 однією із форм взаємодії є обмін оперативною інформацією між Державним бюро розслідувань та Національним антикорупційним бюро України, органами внутрішніх справ, органами Національної поліції, Службою безпеки України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, щодо спільних заходів та з іншими державними органами, які відповідно до закону здійснюють оперативно-розшукову діяльність, здійснюється за письмовим розпорядженням керівників відповідних підрозділів. Умови і порядок обміну цією інформацією регулюються спільними нормативно-правовими актами.

Як визначено у Стратегічній програмі діяльності ДБР на 2017–2022 рр. взаємодія ДБР з органами державної влади відбувається у таких формах, як:

- а) обмін інформацією;
- б) проведення спільних досліджень;
- в) вироблення заходів щодо виконання завдань кримінального судочинства, мінімізації корупційних ризиків у діяльності кожного відомства, розшуку осіб, які ухиляються від слідства, повернення активів, здобутих злочинним шляхом, захисту співробітників правоохоронних органів та учасників кримінального провадження тощо;
- г) підготовка спільних нормативно-правових актів для ефективної взаємодії;
- д) інші форми взаємодії, що не суперечать чинному законодавству [11, с. 15].

Варто звернути увагу, що відповідно до ч. 15 ст. 6 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 ДБР співпрацює з поліцейськими та іншими відповідними органами іноземних держав відповідно до законів та міжнародних договорів України. На сьогодні це актуально, оскільки ДБР є новоствореним правоохоронним органом, який має діяти на основі європейських стандартів, спираючись на світові практики розслідувань. Як визначено Стратегічною програмою діяльності ДБР на 2017–2022 рр., це вбачається шляхом надання експертної допомоги провідних міжнародних організацій щодо розробки нормативно-правових документів, формування та розвитку Державного бюро розслідувань, організації та проведення тренінгів та навчання працівників Бюро; здійснення обміну досвідом та інформацією [11, с. 16].

Окремо виокремлено співробітництво ДБР відповідно до законів і міжнародних договорів України з поліцейськими та іншими відповідними органами інших держав, у тому числі щодо: розшуку підозрюваних, котрі переховуються від слідства та суду; повернення в Україну з-за кордону коштів та іншого майна, виведених під час вчинення злочинів. Співпраця з міжнародними, міжурядовими організаціями, мережами, діяльність у сфері виявлення, розшуку та управління коштів, майна майнових та інших прав, на які може бути накладено арешт у кримінальних провадженнях про злочини, підслідні Бюро [11, с. 16].

Сучасна чинна нормативно-правова база регламентує порядок взаємодії ДБР з державними органами, беручи до уваги специфіку діяльності кожного, на основі чого виокремлено напрями взаємодії Державного бюро розслідувань з останніми. Тож, взявши до уваги коло повноважень ДБР та завдання, покладені на бюро, спираючись на норми законодавства, виокремимо основні напрями взаємодії.

1. Перший напрям взаємодії, спрямований на реалізацію першочергового завдання ДБР із запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування – *це організація досудового розслідування кримінальних правопорушень, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження*. Взаємодія за цим напрямом ДБР здійснюється насамперед з прокуратурою України, на підставі Порядку організації діяльності прокурорів і слідчих органів прокуратури у кримінальному провадженні, затвердженого наказом Генерального прокурора України від 28.03.2019 № 51 [12]. Відповідно до цього наказу, прокуратура України здійснює організацію та процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, нагляду за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів досудового розслідування, підтримання публічного (державного) обвинувачення (далі – обвинувачення) в суді, оскарження судових рішень, здійснення інших повноважень у межах компетенції органів прокуратури.

Також цей напрям співпраці Державного бюро розслідувань реалізується з Національним антикорупційним бюро України, Службою безпеки України, Національною поліцією України, Державною податковою службою України та іншими державними органами, які відповідно до закону здійснюють опе-

ративно-розшукову діяльність. Але, як ми вже зазначали, така співпраця між цими органами здійснюється за письмовим розпорядженням керівників відповідних підрозділів та на основі укладених спільних нормативно-правових актів.

2. Наступним напрямом взаємодії є *претензійно-позовна*. Насамперед це реалізується шляхом співпраці із органами судової влади, що забезпечує належний розгляд відповідних клопотань слідчих у кримінальних провадженнях та об'єктивний розгляд скарг на дії слідчих. Як зазначено у звіті за 2018–2019 рр. Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у Мелітополі, така співпраця налагоджена з Мелітопольським міськрайонним судом Запорізької області, Запорізьким та Херсонським апеляційними судами тощо [13, с. 18].

3. *Обмін оперативною інформацією*. Цей напрям взаємодії чітко відображений у ч. 2 ст. 22 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015, як ми вже зазначали вище.

4. *Співпраця у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та посилення контролю за використанням коштів Державного бюджету України*. Регламентация реалізації цього напрямку відображена у ч. 1 ст. 22 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 шляхом введення у штатних розписах центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, а також центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, посади осіб, до функціональних обов'язків яких належить здійснення взаємодії з Державним бюро розслідувань, центральних апаратів зазначених органів.

Для реалізації цього напрямку взаємодії ч. 6 ст. 22 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 виокремлено обов'язки Національного банку України, Антимонопольного комітету України, Фонду державного майна України, органу державного фінансового контролю в Україні, а також інших державних органів, що здійснюють державний контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами законодавства України, з метою запобігання та протидії кримінальним правопорушенням, віднесеним до підслідності Державного бюро розслідувань [3].

Також 31 січня 2019 р. підписаний меморандум між ДБР та Рахунковою палатою, відповідно до якого Рахункова палата має інформувати ДБР про виявлені в процесі здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) ознаки кримінальних правопорушень, підслідних Державному бюро розслідувань [14].

5. *Взаємодія з виявлення фактів катування та жорстокого поводження з людьми*. З метою своєчасного та ефективного розслідування фактів катування чи жорстокого поводження з людьми у ДБР підготували проєкт Інструкції, яка визначає механізм взаємодії всіх правоохоронних органів, закладів охорони здоров'я, омбудсмена, представників суддівського та адвокатського самоврядування та інших державних органів у разі виявлення можливих фактів катування [15]. На сьогодні цей проєкт все ще не врегульований на законодавчому рівні.

6. *Для організації превентивних заходів у боротьбі з кримінальними правопорушеннями, що належать до підслідності Державного бюро розслідувань*. Цей напрям реалізується шляхом обміну інформацією про осіб, притягнутих до відповідальності за кримінальні правопорушення, віднесені до підслідності Державного бюро розслідувань [3].

7. *Обмін інформацією*, який здійснюється в результаті співпраці ДБР з органами державної влади, навчальними закладами, науково-дослідними установами та Консультативною місією Європейського Союзу. На сьогодні укладений меморандум з Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ, підписаний 29 вересня 2020 р. Меморандум передбачає розробку проєктів законів, міжнародних договорів, інших нормативно-правових актів та проведення наукової експертизи нормативно-правових актів із залученням фахівців ДБР та Дипломатичної академії України [16].

Також 29 жовтня 2019 р. між Державним бюро розслідувань та Головою Консультативної місії Європейського Союзу в Україні Антті Хартікайнен підписано Меморандум про взаєморозуміння між КМЄС та ДБР щодо проведення конкурсного відбору на зайняття посад у Державному бюро розслідувань. Документ дасть змогу залучати експертів КМЄС в Україні як спостерігачів для здійснення моніторингу під час роботи конкурсних комісій ДБР [17].

Висновки. Підсумовуючи дослідження напрямів взаємодії Державного бюро розслідувань з державними органами, які безпосередньо задіяні у досудовому розслідуванні, вважаємо, що необхідно врахувати такі шляхи, які, на нашу думку, сприятимуть підвищенню рівня взаємодії: необхідне на законодавчому

рівні закріплення поняття форм і меж взаємодії між зазначеними суб'єктами досудового розслідування; у зв'язку з відсутністю єдиного нормативно-правового акта з регламентації взаємодії, необхідно ввести єдину інструкцію з організації та здійснення взаємодії правоохоронних органів, діяльність яких пов'язана зі здійсненням досудового розслідування; окремо має бути розроблена інструкція з організації та здійснення взаємодії ДБР з державними установами та іншими організаціями, які взаємодіють з ДБР з метою попередження та здійснення превентивних заходів у боротьбі зі злочинністю.

Список використаних джерел

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції, дата набрання чинності для України: 01.01.2010 р. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/mu03129?an=518&ed=2003_10_31 (дата звернення 04.10.2020).
2. Концепція реформування кримінальної юстиції України : Указ Президента України від 08 квітня 2008 року № 311/2008. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/u311_08?an=3&ed=2008_04_08 (дата звернення 04.10.2020).
3. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. Дата оновлення 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>. (дата звернення 04.10.2020).
4. Державне бюро розслідувань: досвід становлення : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (21 червня 2019 р., м. Одеса) / редкол.: Г. О. Ульянова (голова) [та ін.]. Одеса : Юридична література, 2019. 476 с.
5. Про утворення Державного бюро розслідувань : Постанова Кабінету Міністрів України № 127 від 29 лютого 2016 р. № 127. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення 06.10.2020)
6. Шульгина А. Борьба с коррупцией откладывается? Судебно-юридическая on line газета. № 9 (327), 6 с., 7 марта 2016 г. URL: <http://sud.ua/newspaper/2016/03/07/87944-borba-s-korruptsiej-otkladyvaetsya>.
7. Практичний словник синонімів української мови. Київ : Українська книга, 2000. 480 с.
8. Словник української мови : в 11 т. Т. 1, 1970. С. 346. URL: <http://sum.in.ua/s/vzajemodijaty>.
9. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / [В. В. Галуцько, В. І. Курило, С. О. Короед, О. Ю. Дрозд, І. В. Гиренко, О. М. Єщук, І. М. Риженко, А. А. Іванищук, Р. Д. Саунін, І. М. Ямкова]; за ред. проф. В. В. Галуцька. Херсон : Гринь Д.С., 2015. 272 с.
10. Соколов В. Застосування міжгалузеві аналогії закону в адміністративному Судочинстві. *Юридичний вісник України*. 1 квітня 2011 р. № 13 (821).
11. Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань на 2017–2022 рр. URL: https://dbr.gov.ua/sites/default/files/2018-04/program17-20_web.pdf. (дата звернення 06.10.2020).
12. Про затвердження Порядку організації діяльності прокурорів і слідчих органів прокуратури у кримінальному провадженні : Наказ Генерального прокурора України від 28.03.2019 № 51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0363-19#Text>. (дата звернення 06.10.2020).
13. Звіт про діяльність Територіального управління Державного бюро розслідувань, розташованого у Мелітополі за 2018-2019 рр. URL: https://dbr.gov.ua/sites/default/files/2019-11/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%A2%D0%A3%20%D0%94%D0%91%D0%A0%20%D1%83%20%D0%BC.%D0%9C%D0%B5%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%202018-2019_compressed.pdf (дата звернення 28.10.2020).
14. Державне бюро розслідувань розпочало співпрацю з Рахунковою палатою: Державне бюро розслідувань: офіційний сайт. URL: <https://dbr.gov.ua/news/derzhavne-byuro-rozsliduvan-rozpochalo-spivpracyu-z-rakhunkovoju-palatoju> (дата звернення 07.10.2020)
15. ДБР розробляє Інструкцію про порядок взаємодії з виявлення фактів катувань : Державне бюро розслідувань: офіційний сайт. URL: <https://dbr.gov.ua/news/dbr-rozroblyae-instrukciyu-pro-poryadok-vzajemodii-z-viyavlennya-faktiv-katuvan> (дата звернення 07.10.2020)
16. ДБР співпрацюватиме з Дипломатичною академією України імені Геннадія Удовенка : Державне бюро розслідувань: офіційний сайт. URL: <https://dbr.gov.ua/news/dbr-spivpracyuvatime-z-diplomatichnoyu-akademieu-ukraini-imeni-gennadiya-udovenka> (дата звернення 07.10.2020)
17. ДБР та КМЄС підписали Меморандум про взаєморозуміння : Державне бюро розслідувань: офіційний сайт. URL: <https://dbr.gov.ua/news/dbr-ta-kmes-pidpisali-memorandum-pro-vzaemorozuminnya> (дата звернення 07.10.2020)/

References

1. *Konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty koruptsii, data nabrannia chynnosti dlia Ukrainy* [United Nations Convention against Corruption] (2010, January 01). Retrieved from https://ips.ligazakon.net/document/view/mu03129?an=518&ed=2003_10_31 (date of application 04.10.2020) [in Ukrainian].
2. *Kontseptsiiia reformuvannia kryminalnoi yustytysii Ukrainy* [The concept of reforming the criminal justice of Ukraine] (2008, April 08). Decree of the President of Ukraine № 311/2008. Retrieved from https://ips.ligazakon.net/document/view/u311_08?an=3&ed=2008_04_08. (date of application 04.10.2020) [in Ukrainian].
3. *Zakon Ukrainy Pro Derzhavne biuro rozsliduvan. [Law of Ukraine On the State Bureau of Investigation № 794-VIII] (2015, November 12)*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>. (date of application 04.10.2020) [in Ukrainian].
4. Ulianova, H.O. (Ed.). (2019). *Derzhavne biuro rozsliduvan: dosvid stanovlennia : materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii [State Bureau of Investigation: the experience of formation: materials of the II International scientific-practical conference]*. Odessa: Yurydychna literatura [in Ukrainian].
5. *Pro utvorennia Derzhavnoho biuro rozsliduvan: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 127 [On the establishment of the State Bureau of Investigation. (2016). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine 29th February 2016 №127]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.10.2020) [in Ukrainian].
6. Shulhyna, A. (2016). *Borba s korruptsyei otkladyvaetsia? [The fight against corruption is postponed?]* *Sudebno-yurydycheskaia online hazeta – Jubicial- Legal donline newspaper*, 9 (327), 6. Retrieved from <http://sud.ua/newspaper/2016/03/07/87944-borba-s-korruptsiej-otkladyvaetsya> [in Russian].
7. Karavansky, S. (2000). *Practical dictionary of synonyms of the Ukrainian language. [Praktychnyi slovnyk synonimiv ukrainskoi movy]*. Kyiv: Ukrainska knyha [in Ukrainian].
8. Bilodid, I. (1970). *Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes [Slovnyk ukrainskoi movy: v 11 tomakh]. T. 1*. Retrieved from <http://sum.in.ua/s/vzajemodijaty> [in Ukrainian].
9. Halunko, V.V. (Ed.). (2015). *Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine]*. Kherson: Hrin D.S [in Ukrainian].
10. Sokolov, V. (2011). *Zastosuvannia mizhhaluzevoi analohii zakonu v administratyvnomu sudochynstvi [Application of intersectoral analogy of law in administrative proceedings]*. *Yurydychnyi visnyk Ukrainy – Legal Bulletin of Ukraine*, 13 (821) [in Ukrainian].
11. *Stratehichna prohrama diialnosti Derzhavnoho biuro rozsliduvan na 2017-2022 rr. [Strategic program of the State Bureau of Investigation for 2017-2022 rr.]*. Retrieved from https://dbr.gov.ua/sites/default/files/2018-04/program17-20_web.pdf. (date of application 06.10.2020) [in Ukrainian].
12. *Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii diialnosti prokuroriv i slidchykh orhaniv prokuratury u kryminalnomu provadzhenni [On approval of the Procedure for organizing the activities of prosecutors and investigative bodies of the prosecutor's office in criminal proceedings]* (2019). Order of the Prosecutor General of Ukraine 28th March 2019 № 51. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0363-19#Text> (date of application 06.10.2020) [in Ukrainian].
13. *Zvit pro diialnist Terytorialnoho upravlinnia Derzhavnoho biuro rozsliduvan, roztashovanoho u Melitopoli za 2018-2019 rr. [Report on the activities of the Territorial Department of the State Bureau of Investigation, located in Melitopol for 2018-2019]*. Retrieved from: https://dbr.gov.ua/sites/default/files/2019-11/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C%20%D0%A2%D0%A3%20%D0%94%D0%91%D0%A0%20%D1%83%20%D0%BC.%D0%9C%D0%B5%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%202018-2019_compressed.pdf (date of application 06.10.2020) [in Ukrainian].
14. *Derzhavne biuro rozsliduvan rozpochalo spivpratsiu z Rakhunkovoiu palatoiu. [The State Bureau of Investigation has started cooperation with the Accounting Chamber]*. *State Bureau of Investigation: official website – State Bureau of Investigation: official website*. Retrieved from <https://dbr.gov.ua/news/derzhavn-eburorozsliduvan-rozpochalospivpracyu-z-rakhunkovoyu-palatoju> (date of application 07.10.2020) [in Ukrainian].
15. *DBR rozroblyae Instruktiiu pro poriadok vzaiemodii z viyavlennia faktiv katuvan [The DBR is developing an Instruction on how to cooperate in detecting torture]*. *Derzhavne biuro rozsliduvan: ofitsiyni sait – State*

- Bureau of Investigation: official website*. Retrieved from <https://dbr.gov.ua/news/dbr-rozroblyae-instrukciyu-pro-poryadok-vzaemodii-z-viyavleniya-faktiv-katuvan> (date of application 07.10.2020) [in Ukrainian].
16. DBR spivpratsiuvatyame z Dyplomatychnoiu akademiieiu Ukrainy imeni Hennadiia Udovenka. [DBR will cooperate with the Diplomatic Academy of Ukraine named after Hennadiy Udovenko]. *Derzhavne biuro rozsliduvan: ofitsiyni sait – State Bureau of Investigation: official website*. Retrieved from <https://dbr.gov.ua/news/dbr-spivpratsiuvatyame-z-diplomatichnoyu-akademiiyu-ukraini-imeni-gennadiya-udovenka> (date of application 07.10.2020) [in Ukrainian].
17. DBR ta KMIeS pidpysaly Memorandum pro vzaiemorozuminnia. [The DBR and the EUMC have signed a Memorandum of Understanding]. *Derzhavne biuro rozsliduvan: ofitsiyni sait – State Bureau of Investigation: official website*. Retrieved from <https://dbr.gov.ua/news/dbrtakmespidpisalimemorandumprovzaiemorozuminnia> (дата звернення: 07.10.2020) [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 16.08.2020.

DOI:10.35774/app2020.03.115
УДК 342.9

Анна Шевченко,
кандидат юридичних наук, суддя Київського
окружного адміністративного суду
ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-6962-3375>

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КАДРОВОЇ РОБОТИ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ

Проаналізовано правове регулювання кадрової роботи в судовій системі України.

Коли звучить проблема кадрів у судовій системі, насамперед мова йде про організацію добору суддів, що є логічним та закономірним явищем в умовах підвищення якості правосуддя. Натомість кадрова робота є не менш важливою, оскільки саме її функції забезпечують ефективний добір суддів, стабільність та професійне зростання суддівського корпусу та інших працівників суду.

Розрізняють вузький та широкий підхід до кадрової функції, межі якого важливо оцінювати з огляду на суб'єкти кадрового обслуговування. За вузького підходу останніми є тільки судді. Натомість широкий підхід охоплює стратегію кадрового обслуговування усього персоналу, залученого до здійснення правосуддя.

Кадровий менеджмент – це самостійна функція в системі організації судової гілки влади, яка охоплює як поточні hr-завдання (добір, підготовку, становлення, розвиток, оцінку професійних компетентностей, звільнення), так і стратегічну мету (підвищення рівня правової захищеності шляхом підвищення якості підправлення правосуддя) у сфері управління людськими ресурсами.

Кадрова функція ДСА становить самостійний елемент врядування, спрямований на створення умов для повного та незалежного здійснення правосуддя. Без її комплексного врахування в нормативному забезпеченні роботи із персоналом судових органів неможливо є розбудова судової системи.

Характер сучасного правового забезпечення кадрової роботи обумовлений такими чинниками: судовою реформою та посиленням громадської участі у формуванні якісного суддівського корпусу; підвищенням вимог до дисциплінарної поведінки суддів; підвищенням антикорупційних стандартів у державі щодо державних службовців та патронатної служби. Простежується модернізація кадрової діяльності в судових органах, про що свідчить поява законодавчих норм щодо розширення кадрових процедур на етапі відбору суддів та розширення кола суб'єктів, залучених до кадрових процесів.

Пожевлення участі громадського суспільства у формуванні високоякісного судового корпусу несе ризики масового використання рішень, думок та суджень громадських організацій у процесі формування, висновку про недоброчесність суддів, а також перевищення меж допустимого збирання громадськістю інформації про суддів у рамках пошуку ознак доброчесності, що може призвести до порушення права на приватне життя та гідності. У зв'язку із цим є необхідність в удосконаленні законодавчого та нормативного забезпечення кадрової роботи та суміжних процесів в органах правосуддя.

Ключові слова: кадрова діяльність, суд, доброчесність, Вища рада правосуддя, Державна судова адміністрація, громадська участь.

Shevchenko A.

Human resources management in the field of Justice: legal regulation

In the article is analyzes the legal regulation of human resources management in the judicial system of Ukraine.

When the issue of personnel in the judiciary sounds, the primary issue is the organization of the selection of judges, which is quite logical and natural phenomenon in the conditions of improving the quality of justice. Instead, the work of the cadre is no less important as its functions ensure the effective selection of judges, the stability and professional growth of the judicial corps and other court staff.

There are a narrow and broad approach to personnel functions, the boundaries of which are important to evaluate based on the staffing services. In according to the narrow approach, the latter are exclusively judges. Instead, the broad approach encompasses a staffing strategy for all staff involved in the administration of justice.

Personnel management is an independent function in the system of organization of the judicial branch, covering both current hr-tasks (selection, preparation, formation, development, assessment of professional competence of dismissal), as well as a strategic goal (improving the level of legal protection by improving the quality of justice) in the field of human resources management.

© Анна Шевченко, 2020